

7. CONCLUSIONS TREBALL DE RECERCA I RECOMANACIONS

7.1. La utilitat de la geografia en la criminalitat

7.1.1. La delinqüència té una traducció territorial que no es pot obviar, donat que la planificació urbanística pot excloure determinats barris o àrees, i potenciar l'estigmatització sempre negativa, així com la segregació social (gettos..., barris marginals... zones abandonades (tràfic de drogues)).

7.1.2. El plantejament de la treball de recerca i de la seva ampliació, permetrà acumular un coneixement útil per l'anàlisi i posterior solució de la realitat delictiva, i amb garanties per la seva utilització posterior.

7.1.3. La representació dels furtis i els robatoris a domicili sobre la cartografia de la ciutat de Girona, permet elevar el nivell d'anàlisi del fenomen estudiat, incorporar informació diversa, i principalment creuar-la de forma gràfica i sobre la representació del terreny. La seva utilització en la delinqüència és sens dubte, un pas fonamental per millorar el seu coneixement, i aportar precisió i estratègies tàctiques per reduir o eradicar la criminalitat.

7.1.4. L'estudi amb rigor del fenomen criminal en el nostre país és imprescindible.

7.2. Concepció teòrica

7.2.1. El model de ciència post-normal proposat, reafirma a l'investigador/ra com a persona humana, entesa com a medidora entre l'anàlisi quantitatiu i qualitatiu i d'altres factors psico-emocionals més difícils de ponderar. La utilitat del model post-normal radica principalment en els següents aspectes: en primer lloc integra els resultats no esperats en l'anàlisi, i no els descarta en pro de les hipòtesis plantejades; en segon lloc perquè és un model de ciència que no finalitza en l'aplicació d'un mètode x i en unes conclusions teòriques, sinó que va més enllà i considera i té la voluntat d'actuar en la implementació dels resultats a la realitat (a través de decisions polítiques, difusió a través de mitjans de comunicació...etc) i en tercer lloc s'allunya de les receptes i regles rígides, i donat que la delinqüència és un fenomen dinàmic i multifactorial s'ajusta al seu anàlisi.

7.2.2. Els models urbans concèntrics, sectorials, de nuclis múltiples i la concepció més actual de l'urbanisme "keno", es basen en una concepció de ciutat funcional, en la qual el zoning divideix l'espai, el fractura, és l'esquema de creixement que utilitza la ciutat i és també el sistema de segregació social i espacial que sorgeix. La raó per la qual la disposició funcional de l'espai urbà és predominant, es deu a la seva eficiència respecte als recursos. A tall d'exemple: és més fàcil ubicar un centre penitenciari, en un lloc, que diversificar la reclusió en diferents

L'AMBIENT URBÀ I LA CRIMINALITAT

Robatoris contra el patrimoni a la ciutat de Girona 2002-2003

llocs de la ciutat. Els models urbans són útils per entendre didàcticament l'espai però si és materialitzen poden negar l'espai públic útil, com espai de relacions positives i de gaudiment. No és possible l'espai públic des d'una concepció unifuncional de les parts de la ciutat.

7.2.3. L'espai públic sembla ser una de les claus per augmentar la interrelació entre les persones i per facilitar a les mateixes un accés democràtic als serveis i necessitats equànime, i evitar el conflicte, l'agressió, el delictes... Cal fomentar l'espai públic, cal evitar la polarització social disminuint la diferència d'accés a factors de desenvolupament de les persones, alimentació, educació, sanitat..., Cal controlar la agorafòbia¹ inherent en l'ésser humà i fomentar una política de l'esperança així com multiplicar els sentiments d'amabilitat respecte a l'altre, en una ciutat amb barris socialment i ambientalment cohesionats.

7.3. Els delictes contra el patrimoni i els aspectes socials de la inseguretat

7.3.1. Les faltes de furt tenen un contribució en la inseguretat ciutadana difusa, ja que els ciutadans victimitzats (durant l'any 2001 i 2002 van ser 3560 denúncies) no recorden qui, com i a on els hi han robat, la qual cosa afegeix incertesa al control de la delinqüència i per tant pot augmentar, conjuntament amb d'altres factors, la por.

7.3.2. L'afectació psicològica d'una víctima de robatori a domicili és forta i duradora, la qual cosa genera problemes psicològics (insomni, stress...) i una greu alarma social al veïnat.

7.3.3. Els espais percebuts com a segurs per la població, com així ho demostra la seva freqüentació, són els més insegurs pel que fa als delictes contra el patrimoni (furts i robatoris a domicili). (L'Eixample Nord i Sud i Montilivi posseïxen el 68 % del l'ocurrència de robatoris a domicili i el 31,4 % dels furts)

7.4. Xarxa urbana. Robatoris a domicili i furts

7.4.1. A causa de la localització que presenten el furts i els robatoris a domicili a la ciutat de Girona, es pot dir que un espai abandonat, deteriorat, no freqüentat no és un àrea propícia per la comissió dels furts ni de robatoris a domicili, aquests van associats a carrers ben urbanitzats a un entorn urbà agradable, a la centralitat que generen els carrers comercials. Els districtes de l'Eixample (30 % dels total de furts i 59,8 % dels robatoris a domicili), Devesa-Mercadal (22,7 %

¹ Hi ha molta gent que no li agraden els espais ofertes on hi ha persones desconegudes i diferents.

de furts i 7,8 % dels robatoris a domicili) de Girona, així com en centres comercials ho demostren. I és per tant, en aquest punt, que divergeixen de la teoria de la “Broken Windows” que reafirma el contrari: “..El model s'estructura en forma de cercle que es retroalimenta. Aquesta teoria postula que certs graus de desorganització social i brutícia, pintades a les parets, prostitució, venda de drogues...) provoca l'augment de l'ansietat entre els ciutadans. Així, hi hauria una disminució de l'activitat normal al carrer, cosa que implica la disminució del control informal. Davant aquesta disminució del control formal augmenten les oportunitats per delinquir. Aquesta seqüència de fets es retroalimenta i pren forma d'espiral.

Segons aquesta teoria, caldria establir polítiques preventives que incideixin en els primers indicadors de desorganització social. Caldria procurar la netedat dels carrers, el control dels delictes que es podrien considerar “menys importants” com el tràfic de drogues a petita escala o la prostitució, amb l'objectiu de suprimir activitats que creïn un ambient propici per la delinqüència”

7.4.2. A la degradació social i urbanística d'un barri va aparellada la utilització d'aquests llocs com a àrees amagatall de delinqüents i principalment del tràfic de drogues, però no a la comissió de d'altres delictes, inclosos les faltes de furt i els robatoris a domicili.

7.4.3. Llocs i districtes com l'Eixample (37.033 persones residents) i la Devesa-Mercadal (2.663 persones residents) on hi ha una gran afluència de gent diàriament ja que l'Eixample té funció comercial i residencial, la qual cosa implica una gran nombre de població flotant, difícil de determinar i on el control formal (policia) i informal (veïns i gent) hauria de dissuadir als delinqüents són els llocs on es produeix més ocurrència delictiva (furts i robatoris a domicili). L'acumulació de gent és facilitador de delictes contra el patrimoni, no per un qüestió només de quantitat, sinó perquè l'augment de població crea difusió de responsabilitat i anonimat.

7.4.4. El ciutadà circula per carrers cuidats despreocupadament, i per tant no li genera l'ansietat d'un lloc morfològicament descuidat. Pot fins i tot, aquesta despreocupació augmentar la seva vulnerabilitat.

7.4.5. Les infraestructures que atrauen els furts, principalment, són les grans superfícies comercials, comerç en general dels centres de les ciutats, i tots aquells actes que generen una atracció de gran volum de població.

7.4.6. Els factors determinants de l'ocurrència de furts són: l'ús de l'espai urbà (lúdic, comercial, transports), la freqüentació de persones en aquest espai, i el disseny urbanístic. El factor de la concentració de gent en un emplaçament relativament petit, o sigui amb una densitat de

L'AMBIENT URBÀ I LA CRIMINALITAT
Robatoris contra el patrimoni a la ciutat de Girona 2002-2003

població alta, tals com: events puntuals, mercats, centres comercials, activitats esportives, fires..., és un factor fonamental.

7.4.7. El districte de l'Eixample és un lloc densament poblat (37.033 persones residents) i on conviuen la funció comercial amb la residencial. La major ocurrència, en el cas dels robatoris a domicili, succeeix als matins, raó que explica que no hi pugui haver control dels veïns, no pas per manca de cohesió, sinó perquè la majoria de residents treballen en les hores que ocorren els delictes. L'horari és un factor "desencadenant" del delicte.

7.4.8. Les zones residencials d'alt status que tenen vegetació a l'entrada, amb poc freqüentació de gent i amb zones obertes al davant o al darrera de l'immoble: vies del tren, espais enjardinats, amb zones d'amagatall, també són susceptibles de patir robatoris a domicili.

7.4.9. Les àrees residencials d'alt status que s'ubiquen a la perifèria de les ciutats i, que a Girona correspondria als Districtes de Palau-Sacosta i Montjuïc no són les àrees amb més ocurrència de robatoris a domicili.

7.5. Recomanacions

Els furts

7.5.1. Es proposa la no utilització del terme "*petita delinqüència*" ja que emmascara l'estudi específic de les diverses tipologies delictives amb mòbils també diferenciats.

7.5.2. Conscienciació social, a través de cartells indicatius en zones com per exemple els mercats setmanals seria una tàctica útil i de baix cost.

7.5.3. Educació social respecte a la no comissió de furts, ja que és el delicte més àmpliament estès. I potenciar la vigilància informal (veïns, i ciutadans en general).

7.5.4. Establiment relacions entre autors de furts i els furts comesos. Reincidència penal.

7.5.5. Col·laboració estreta entre la policia i els establiments comercials.

7.5.6. Crear una relació estreta entre els empleats i els seus encarregats i propietaris, inclús en les grans cadenes comercials, ja que la despersonalització del propietari pot contribuir a què l'empleat furti al mateix establiment en què treballa.

Els robatoris a vivenda

7.5.7. Extrepar el filtratge per part del ciutadà als vestíbuls dels immobles de no coneguts, inclús en immobles amb una freqüentació alta, tenint en compte la freqüència dels robatoris a domicili per franges horàries i estacions de l'any que assenyalen punts calents concrets.

7.5.8. Recomanar que es passi la doble volta al pany de seguretat de la porta, ja que en moltes ocasions i per confiança, només es realitza el tancament de la porta d'accés al domicili amb un cop.

7.5.9. Millorar la visibilitat a les entrades de les vivendes, evitant que la vegetació en alguns casos faci de barrera visual. Els murs en un principi són dessuadors del robatori a vivenda, però un cop sortejats funcionen com a protecció visual del delinqüent. Si són doncs balles de xarxa metàl·lica, millor, ja que permet la visualització del jardí, patí...

7.5.10. Urbanísticament evitar la creació de zones amagatall, o d'accés difícil. (vies del tren, lavabos públics enfonsats...)

L'AMBIENT URBÀ I LA CRIMINALITAT

Robatoris contra el patrimoni a la ciutat de Girona 2002-2003

7.5.11. Realitzar recomanacions als ciutadans quan l'ocurrència i l'estacionalitat així ho recomani, no es tracta només de tenir contents als ciutadans, sinó de ser rigorosos amb la informació que se'ls facilita.

Recomanacions Gènériques

7.5.12. L'alternativa urbanística a la inseguretat a les ciutats és la vertebració de la ciutat en barris mosaic, que estiguin dotats de serveis suficients i on el carrer sigui un espai d'encontre i per tant de coneixement, amb diversitat social, diversificació funcional de les zones urbanes i, amb administració disgregada. Utilitzant les paraules de l'arquitecte Anna Bofill i Levi *"...la ciutat hauria de ser com un carràs de raïm format de petites ciutats (barris)" i caldria donar tanta importància a la planificació de la vida domèstica i d'oci com a la planificació de la professional"*

7.5.13. Creació en els cossos policials de grups de diagnosi delinqüencial local efectius, i dotats de Sistemes d'Informació Geogràfica i eines d'anàlisi potents com el GeoDa...d'altres, que puguin aportar informació organitzada, gràfica i amb capacitat d'arxiu i reutilització en el futur, per la comparativa i l'avaluació de les actuacions delinqüencials i policials.

7.5.14. Creació i organització de fonts d'informació, de diversos indicadors en l'àmbit local (ajuntaments), que tinguin com a unitat d'anàlisi i límit, els districtes de la ciutat (**indicadors poblacionals**: població per districtes, densitat de població, creixement de la població...; **Indicadors sociològics**: nacionalitats per barris, coneixement de la llengua catalana (gra d'integració), nivell d'estudis, atur per districtes; població penitenciària, alcoholisme i drogadicció per districtes; **indicadors espaials**: zoning urbà (zones funcionals de la ciutat), nombre de persones per llar, mobilitat obligada de la població, preus del sòl, habitatges per règim de tinença (propietat i lloguer), instal·lacions cíviqes, i de lleure, densitat edificatòria, etc., tot per districtes censals.

7.5.15. La informació esmentada és podria creuar amb delictes per districtes, i augmentaria la capacitat d'anàlisi i la precisió.

7.5.16. En el nostre dia a dia com a ciutadans rebem previsions i informació de tot tipus, que ha estat tractada i normalitzada: els comunicats meteorològics, informes econòmics, i les notícies en general, en formen part d'un tipus d'informació que ens arriba sense esforç; ¿per què no establir comunicats delinqüencials a la població local des de les comissaries de policia ?, que no és limitessin a un control i filtratge de la informació que com a cos interessa difondre, sinó que tinguessin la seva base en diagnòsis fetes amb rigor i precisió ?, indicant a on i quan i per què s'ha de tenir por o prendre mesures de protecció.

L'AMBIENT URBÀ I LA CRIMINALITAT
Robatoris contra el patrimoni a la ciutat de Girona 2002-2003

Cal dir que per portar a terme aquest objectiu, caldria disposar de grups de diagnosi local potents, com ja s'ha esmentat.

La tramesa d'informació als ciutadans possibles víctimes, es podria realitzar, si és possible, mitjançant el cens i de telèfon, per missatges telefònics "sms", la qual cosa té costos reduïts, és ràpid i senzill, i incorpora al ciutadà com aliat de la policia a la vegada que millora el contacte i confiança dels ciutadans envers la policia.

7.5.17. Estar alerta de la realitat criminològica de les ciutats així com de tecnologies i mètodes que puguin ser d'utilitat per augmentar la intervenció efectiva en la reducció de la delinqüència.

7.5.18. L'educació en el civisme, sense la intenció de traspasar la nostra responsabilitat als nostres fills, no s'ha de deixar de practicar i potenciar. El control informal dels ciutadà és fonamental si es pretén arribar a resoldre o com a mínim mitigar la percepció de por, la criminalitat real i la conservació dels espais públics.

7.5.19. L'empatia i la celeritat de resposta cap al ciutadà així com la capacitat d'atenció i també de derivació, cap a centres d'atenció terapèutica i jurídica, s'hauria de portar a terme per evitar la percepció de què els estaments policials no responen al ciutadà i només ho fan a reacció.

7.5.20. Òbviament cal establir a través dels Plans Estratègics de Seguretat Ciutadana a nivell local i per districtes, mesures concretes per la prevenció, eficàcia i eficiència policial (en el cas del furt: patrulles de paisà, patrullatge amb motocicleta per augmentar la visualització i reacció de la policia..., dispositius especials etc.)

L'AMBIENT URBÀ I LA CRIMINALITAT
Robatoris contra el patrimoni a la ciutat de Girona 2002-2003

7.5.21. Evitar la formació de àrees urbanes abandonades o bé tenir-les controlades, ja que realitzant un pressió policial repressiva, no s'ataquen al mòbil bàsic de determinats delictes, sinó que s'aconsegueix un desplaçament de l'activitat delictiva cap a un altra àrea no controlada.

7.5.22. Relació adequada amb els mitjans de comunicació, ja que cal assenyalar que la desinformació també pot generar alarma social.

7.5.23. És essencial continuar fent estudis de les tipologies delictives sobre un marc territorial concret, per formar una base de coneixement fiable que pugui ser tramesa, en moments adequats a la població.

7.5.24. L'accés a la informació per part de la ciutadania és un handicap a superar en països democràtics, l'experiència sobre la publicació de dades indica que no perjudica a la investigació (sempre i quan no siguin secrets de sumari, informacions reservades, o dades personals), L'accés a la informació delinqüencial fomentaria la participació ciutadana en la resolució de la criminalitat. És més probable que la desinformació, els rumors.... creïn alarma social i generin por, mentre una informació fiable i correcta milloraria la confiança en la policia i reduiria l'alarma social.

Per acabar caldria plantejar un propòsit ideal, que la policia i els estaments que vetllen per la seguretat de les persones, poguessin anar per davant i no al darrera dels delinqüents, amb informació, amb eines i infraestructura, per poder assolir amb èxit, l'objectiu finalista que porta implícita la voluntat de servei a la gent i, millorar de la seva qualitat de vida.